

หนึ่งหลักสูตร-หนึ่งชุมชน'มมส' อนุรักษ์รำโทน'กันทรวิชัย'

รายงาน

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (มมส) ร่วมกับ กองส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการ มมส ร่วมจัดโครงการหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชน : โครงการเผยแพร่เพื่ออนุรักษ์องค์ความรู้รำโทนกันทรวิชัยที่วัดเจริญผล ต.ท่าขอนยาง อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม มีตัวแทนจากชุมชนท่าขอนยาง หมู่ 1,2,3,4 และ หมู่ 11 เข้าร่วมโครงการ เพื่อให้บริการวิชาการด้านดนตรี ต่อยอดผลงานวิจัยรำโทนกันทรวิชัยให้ชุมชนผู้สูงอายุวัดเจริญผล และสร้างความร่วมมือทางวิชาการวัฒนธรรมดนตรีกับชุมชน

อาจารย์ศพรณ พันธ์ศรี อาจารย์สาขาดุริยางคศิลป์ไทย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มมส เล่าว่า รำโทนเป็นการแสดงพื้นบ้านที่พัฒนามาจากรำวงกลางบ้าน แรกเริ่มเป็นการละเล่นทางวัฒนธรรมของประชาชนภาค

กลาง มีการแต่งเพลงรำโทนตามท้องถิ่นต่างๆทั่วภาคกลาง เนื้อเพลงบรรยายความรักท้องถิ่น ความเข้าใจในท้องถิ่น สอดแทรกวัฒนธรรมประเพณีเข้าไว้อย่างลึกซึ้ง ประชาชนนำเนื้อร้องมาใส่ทำรำ เน้นความสนุกสนาน การแสดงออกที่เป็นธรรมชาติ เพลงรำโทนเป็นเพลงพื้นบ้านที่ใหม่ที่สุด การรำ การเล่น สนุกสนานเป็นต้นแบบแห่งการร่างมาตรฐานของกรมศิลปากร

“โครงการเผยแพร่เพื่ออนุรักษ์องค์ความรู้รำโทนกันทรวิชัยต่อยอดมาจากโครงการอนุรักษ์รำโทนกันทรวิชัย งานวิจัยของ ผศ.ดร.คมกริช การินทร์ เริ่มต้นโดยกลุ่มชาวบ้านโคกพระ หมู่ 3 ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย ซึ่งยังอนุรักษ์รำโทนไว้เป็นอย่างดี มีการละเล่นในเทศกาลสงกรานต์ของทุกปี ชาวบ้านที่รำโทนส่วนมากเป็นผู้สูงอายุ มีเพลงประจำ อาทิ เพลงไหว้ครู เพลงหลวงพ่อบุญรอดเมืองเพลงเมืองคันทา เพลงกันทรวิชัย เพลงบ้านเรา เพลงยามเย็น เพลงรูปหล่อ เพลงแสงจันทร์ และ เพลงลา การรำโทนเป็นการรำคู่ เกี่ยว

พาราสิกันระหว่างชายและหญิง กระบวนการใช้ร่างกายในการรำที่สมบูรณ์ มีการใช้ทุกอวัยวะส่วนของร่างกายในการรำอย่างครบถ้วน นอกจากเป็นการออกกำลังกายแล้ว การรำโทนยังมีคุณค่าความเป็นไทยเพราะเพลงที่ใช้มีเนื้อร้องภาษาไทยฟังแล้วติดหู จำง่าย ก่อนรำนักแสดงต้องทำความเคารพกัน ไหว้กันและกัน แสดงออกถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทย ทำรำเป็นแบบพื้นฐานไม่ยากจนเกินไป เพลงมีความสนุกสนานจำง่าย เมื่อรำเสร็จต้องทำความเคารพคู่รำก่อนออกจากรำวง

สำหรับโครงการครั้งนี้ได้มีมนต์เจ้าอาวาสวัดเจริญผล พระครูอุดม วัฒนคุณ เจ้าคณะตำบลท่าขอนยาง เป็นประธานสงฆ์ เปิดแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมรำโทนให้ชาวบ้านหมู่ 1 และ 3 และที่สนใจมาใช้สถานที่ภายในวัดเพื่อต่อยอดงานวิจัยโครงการอนุรักษ์รำโทน”

นางเอี่ยมจิตร พาเทพ ชาวบ้านที่เข้าร่วมรำโทนบอกว่า “ชุมชนท่าขอนยางของเราไม่มีเอกลักษณ์รำโทน เคยได้ยินแต่ชื่อ ไม่เคยมีใครนำมาใช้แสดงละเล่น โครงการนี้ทำให้ชุมชนเราได้ฝึกรำ ถือเป็นสิ่งที่ดีทำให้ชุมชนได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมการรำโทน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของทางภาคกลาง เนื่องจากชุมชนท่าขอนยางมีผู้คนอพยพมาอาศัยอยู่จำนวนมาก รวมถึงได้พบปะกลุ่มเพื่อนๆ ผู้สูงวัย ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน สร้างความสนุกสนานแบ่งปันรอยยิ้มกัน และส่งเสริมความสัมพันธ์ร่วมกันของคนสูงวัย”

สุคนธ์ทิพย์ กำธรเจริญ

